Lázár György

Cinkos amnézia

PUBLICISZTIKA - LII. évfolyam 45. szám, 2008. november 7.

Október 19-én, vasárnap Alfons Mensdorff-Poully osztrák gróf éppen elhagyni készült a skóciai Dalnaglar kastélyát, amikor váratlanul angol rendőrök jelentek meg, és közölték vele, hogy ki fogják hallgatni a közeli, angliai Carlisle városában. Mensdorff-Poully a rendőrségi rohamkocsiban utazott, sofőrje pedig a limuzinnal követte a konvojt. A kihallgatás után szabadon engedték, ügye a jövő év elején folytatódik egy angol bíróságon. Korábban már rajtaütésszerű házkutatást tartottak irodáiban is, ahol többek között megtalálták egyik levelét, amelyikben büszkén jelentette megbízóinak, hogy sikereinek titka az, hogy jelentős „jutalékokat" fizet ki a döntéshozóknak.

A gróf foglalkozására nézve fegyverügynök, a magyar és a cseh Gripen vadászgépek eladását is ő intézte, de mostani letartóztatását az indokolta, hogy újabb korrupció gyanúja merült fel egy ügyletével kapcsolatban. Mensdorff-Poully ugyanis 2003-ban sikeresen „meggyőzte" az osztrák döntéshozókat arról, hogy az amerikai F 16-os vadászgépek helyett az angol British Aerospace (BAe) által forgalmazott Eurofightert vegyék meg több milliárd euróért. Az angol rendőrség kihallgatta Julian Scopest is, aki a BAe európai fegyvereladásainak igazgatója volt, és kikérdeztek egy svájci illetőségű osztrák ügyvédet, Kurt Dalmatát, aki befektetési tanácsadóként működik, és kisforgalmú, ún. „penny-stock" részvényügyletekkel foglalkozik. A svájci vizsgálódás oka az lehet, hogy a kenőpénzeket valószínűleg ottani számlákról osztották szét. A vesztegetési ügynek eddig már tizenegy gyanúsítottja van, de magyar még nincs közöttük.

Úgy tűnik, hogy a gróf mindenütt a jól bevált recepttel, kenőpénzekkel érte el sikereit. Például 1995-ben felesége, Maria Rauch-Kallat, egykori osztrák környezetvédelmi miniszter segítségével 36 harci helikoptert próbált eladni Ausztriának. A gróf négymillió angol font (1,2 milliárd forint) jutalékot ígért az osztrák vezető pártoknak a megfelelő döntés elősegítése érdekében. A Szocialista Párt és a Néppárt - politikai ellenfelek egyébként - csendben megegyeztek a csúszópénz elosztásának ügyében, de alkudozásaik magnófelvétele nyilvánosságra került. A hangfelvételen hallható két politikus, a szocialista Peter Marizzi és a néppárti Hermann Kraft kénytelen volt megválni mandátumától. Mensdorff-Poully akkor úgy kerülte el a börtönt, hogy azt állította, nem is volt felhatalmazása helikopterügyben lobbizni. Ez volt a 90-es évek egyik legnagyobb osztrák belpolitikai botránya, amelyet végül Erhard Busek, az osztrák Néppárt egykori főnöke simított el, ő egyébként Orbán Viktor régi ismerőse.

A gróf kulcsszerepet játszott a magyar Gripen-eladásokban is, és a *Guardian* szerint a 2001-es magyar Gripen-szerződés is a nyomozás fókuszában áll. Eredetileg Budapest is F 16-osokat kívánt venni, de a kabinet ülésén Orbán Viktor félrehívta Pintér Sándor belügy-, Matolcsy György gazdasági és Varga Mihály pénzügyminisztert, rövid megbeszélést folytatott velük, és ezután jelentették be, hogy a Gripen vadászgépeket választja a kormány kétszázmilliárd forint értékben. Jegyzőkönyv nem készült, az ülés feljegyzései államtitoknak számítanak.

Miközben az angol, az osztrák, a svájci, a cseh és a svéd rendőrség ma már minden Mensdoff-Poully-ügyletben vesztegetést gyanít, Magyarországon nincs vizsgálat, az ügyészség is lezárta az ügyet. Ráadásul senki nem emlékszik semmire. Az *origo.hu* portálon Gergely Zsófia *Behálóztak mindent* című nagyszerű cikkében (2007. okt. 30.) arról ír, hogy több magyar politikus arra sem emlékszik, hogy egyáltalán járt-e Svédországban Gripen-ügyben, pedig állítólag egyesek még családjukat is magukkal vitték. Demeter Ervin, az Orbán-kormány titokminisztere sem ismeri a grófot, viszont kijelentette, hogy „lobbizási tevékenység" nem volt Gripen-ügyben. Ellentmond ennek Lányi Zsolt, a honvédelmi bizottság akkori elnöke, ő azt

nyilatkozta, lehet, hogy sokan tagadják, de mindenki találkozott a gróffal.

A *Magyar Vadászlap* 1999. júliusi száma *Valódi szenzáció!* címmel interjút közöl dr. Béres Bélával. Torgyán József kabinetfőnöke azt nyilatkozta, hogy „elévülhetetlen Mensdorff-Poully úr érdeme is, akit a miniszter úrral együtt pártvonalon régóta ismerünk". A gróf, aki egyébként szenvedélyes vadász, a Nemzetközi Vadvédelmi Tanács ülésén sikeresen lobbizott a magyar kormány nevében (!) azért, hogy a vadászszervezet központját Párizsból Magyarországra helyezzék át. Már korábban megbeszélte, hogy ingyenesen megkapja a Budakeszi Erdészeti Központ egyik felújított épületét a szervezet irodái számára. Az Orbán-kormány még azt is vállalta, hogy állja Rácz Fodor Gábor igazgató és három asszisztense fizetését, és Torgyán miniszter 1999. szeptember 20-án személyesen utazott Milánóba, hogy aláírásával szentesítse a „szenzációs vadászdiplomáciai sikert". Úgy tűnik, hogy az Orbán-kormány vadászatot kedvelő tagjai nagyon is szoros kapcsolatban álltak az osztrákkal, de mostanság kollektív amnéziába estek, és senki sem emlékszik rá. Egyébként a grófnak ma is jelentős ingatlanai vannak Magyarországon, sőt egy magyar vállalatán keresztül birtokolja azt a skóciai kastélyát is, amelyikben éppen letartóztatták.

Többen azon is spekuláltak, hogy a 2001-es Gripen-szerződés már túl van az ötéves svéd elévülési határidőn, így az Orbán-kormány érintettsége nem vizsgálható. Nem egészen. A BAe által közvetített fegyvereladások ügyében az amerikaiak is vizsgálódnak, és az amerikai korrupcióellenes törvénynek (Foreign Corrupt Practices Act) nincs elévülési határideje. Érdemes megemlíteni Pavlo Lazarenko volt ukrán miniszterelnök esetét, aki majd' egy évtizeddel a korrupciós vizsgálatainak megindulása után kapott kilenc év börtönt Amerikában. (*Offshore*, *ÉS*, 1997. május 4.). Julia Timosenko, Ukrajna jelenlegi miniszterelnöke is évekig került számos országot, mert attól tartott, hogy egy amerikai helyi bíró letartóztatási parancsot ad ki ellene. Ő ugyanis Lazarenko üzlettársa volt.

A Gripen-ügy tisztázása elsősorban a Fidesz érdeke. Mensdorff-Poully letartóztatása azt jelzi, hogy az ügyészi anyag összeállt, és az angolok készek egy bírósági tárgyalásra, amelyen olyan bizonyítékok is napvilágra kerülhetnek, amelyek megrendíthetik a Fidesz esélyeit a 2010-es magyar választások előtt. Ezt felelőtlenség lenne megkockáztatni. A legegyszerűbb megoldás az lehetne, ha a Fidesz olyan új vezetőket választana, akik nem játszottak szerepet a korábbi jobboldali kormányban, és így nem kapcsolhatók a Gripen-ügyhöz sem.